

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนี้

(๑) กำหนดให้กรณีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรง ไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้น มีหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๖ วรรคสี่)

(๒) กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหาย แทนอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหายในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๗)

(๓) กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง (เพิ่มเติมมาตรา ๔๒/๑)

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง มีสภาพบังคับกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การทำหน้าที่ดังกล่าวสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันและแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้อย่างแท้จริง อีกทั้งเป็นการสมควรกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง รวมทั้งฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหายแทนอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหายในคดีอาญา เพื่อให้การปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนครอบคลุมไปถึงการดำเนินคดีในศาล ในเรื่องที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง และศาลยุติธรรม อันจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชนได้อย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ร่าง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในวรรคสี่ของมาตรา ๓๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องมิได้ดำเนินการตามวรรคสองหรือวรรคสาม
ภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้คณะกรรมการดำเนินการ ดังนี้

(๑) กรณีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรง ให้ถือว่าหัวหน้า
หน่วยงานของรัฐนั้น มีหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสม
ในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้คณะกรรมการแจ้งคณะกรรมการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว โดยให้ถือว่ารายงานของคณะกรรมการ
เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และจัดทำ
รายงานเสนอคณะรัฐมนตรี

(๒) กรณีอื่นนอกจาก (๑) ให้คณะกรรมการจัดทำรายงานเสนอคณะรัฐมนตรี”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๗ ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนเรื่องใดเป็นความผิดอาญา เมื่อคณะกรรมการ
เห็นสมควรเพื่อแก้ไขปัญหาคriminalที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงและมีผลกระทบในวงกว้าง
คณะกรรมการอาจฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมได้โดยให้ถือว่าเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๔๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

“มาตรา ๔๒/๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๒ คณะกรรมการอาจดำเนินการ ดังนี้

(๑) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่เห็นว่าบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายใดไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ
ทั้งนี้ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ในกรณีที่เห็นว่า กฎ คำสั่ง หรือการกระทำ
อื่นใดในทางปกครองไม่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ
หรือกฎหมาย ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดให้การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณีโดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง มีสภาพบังคับกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การทำหน้าที่ดังกล่าวสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันและแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้อย่างแท้จริง อีกทั้งเป็นการสมควรกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง รวมทั้งฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหายแทนอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหายในคดีอาญา เพื่อให้การปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครอบคลุมไปถึงการดำเนินคดีในศาล ในเรื่องที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง และศาลยุติธรรม อันจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความยุติธรรมให้กับประชาชนได้อย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนี้

๒.๑ กำหนดให้กรณีหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรง ไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้น มีหน้าที่ตามกฎหมายในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจโดยเร็ว (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหาย แทนหน้าที่และอำนาจร้องทุกข์หรือกล่าวโทษแทนผู้เสียหายในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๔)

๒.๓ กำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง (ร่างมาตรา ๕)